

The background features several overlapping, semi-transparent orange geometric shapes, including triangles and polygons, creating a modern, abstract design. The shapes are in various shades of orange, from light to dark, and are positioned primarily on the left and top-left sides of the page.

DIN GUIDE TIL MENNESKERETTIGHEDER PÅ INTERNETTET

INTRODUKTION

De menneskerettigheder, du har i det virkelige liv, gælder også, når du er online!

I denne guide kan du læse om dine menneskerettigheder, hvor grænserne for dem går, og hvor du kan få hjælp, hvis du støder ind i problemer, når du er på internettet.

Der er ikke 'opfundet' nye menneskerettigheder i denne guide. Den fortæller kun om de eksisterende regler, og om hvordan du kan bruge dem, når du er online.

Menneskerettighederne er med til at sikre, at du bliver behandlet med respekt. Omvendt skal du også respektere andre.

Guiden er baseret på Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og andre konventioner og anbefalinger, som Europarådet har vedtaget. Nogle af disse blev vedtaget, efter internettet blev en del af vores liv i 1990'erne. Hvis der bliver taget nye beslutninger om, hvordan man bedst beskytter menneskerettighederne, kan guiden derfor godt ændre sig.

Europarådets medlemsstater, som Danmark er en del af, har pligt til at respektere og beskytte de rettigheder, de har været med til at beslutte. De har også pligt til at indføre dem i deres lande, så det ikke bare er fine ord, men noget værd i den virkelige verden.

MERE INFORMATION:

Denne guide er skrevet til danske unge. Den er frit oversat og ombearbejdet fra en guide (på engelsk) fra Europarådet om menneskerettigheder på internettet. Guiden er udgivet af Medierådet for Børn og Unge i samarbejde med Forbrugerrådet Tænk, Institut for Menneskerettigheder, Digital Identitet, Danish Science Factory og Børnerådet.

Du kan få mere viden og finde tips, inspiration og film på www.digitaleunge.dk

Her kan du også finde spørgsmål og svar om dine rettigheder og ansvar på sociale medier:

<http://digitaleunge.dk/2014/05/12/faq-om-ret-og-ansvar-pa-sociale-medier/>

Læs mere om dine rettigheder på internettet i Europarådets "Guide to Human Rights for Internet Users" (på engelsk):

www.coe.int/web/internet-users-rights/guide

Medierådet for Børn og Unge: www.medieraadet.dk

**MEDIERÅDET
FOR BØRN & UNGE**

Co-funded by the
European Union

DIGITALE UNGE

EN TÆNKETANK OM UNGES PRIVATE OG
OFFENTLIGE LIV PÅ SOCIALE MEDIER

ADGANG TIL INTERNETTET OG RETTE TIL IKKE AT BLIVE DISKRIMINERET

Det er en af dine menneskerettigheder, at du frit kan deltage i demokratiet. Internettet er et af de steder, hvor vi kan deltage i demokratiet, fx ved at sige vores mening, diskutere og mødes med andre. Det er vigtigt, at du har adgang til internettet, hvor information og diskussion lever side om side. Du må derfor ikke blive koblet af internettet mod din vilje – kun hvis en domstol beslutter det.

Din adgang til internettet skal være til at betale og må ikke være diskriminerende på nogen måde. Det vil sige, at du skal have størst mulig adgang til det, der ligger på internettet: indhold, applikationer og de tjenester, du har brug for. Og myndighederne skal fx gøre, hvad de kan for at

give dig adgang til internettet, selvom du er fattig og/eller bor langt ude på landet. De bør også sørge for din adgang til internettet, hvis du har særlige behov, som fx et handicap.

Alle dem, du har kontakt med, når du er på internettet, skal behandle dig med respekt. Det gælder de offentlige myndigheder, internetudbydere, firmaer, der udbyder tjenester på internettet, og dem, du møder online. Ingen af dem må diskriminere dig på grund af fx køn, race, hudfarve, sprog, religion eller tro, politiske holdninger, national eller social baggrund, tilhørsforhold til et nationalt mindretal, alder eller seksuel orientering.

KORT SAGT:

Når du har adgang til internettet, kan du få større glæde af dine menneskerettigheder. Som hovedregel må du ikke blive koblet af internettet mod din vilje, medmindre en domstol har besluttet det, fx på grund af en efterforskning.

YTRINGSFRIHED OG RETTEN TIL AT FÅ INFORMATION

Du har ret til at søge, få og dele information og ideer, som du vil. Ingen må forhindre dig i det.

DET BETYDER:

Du har frihed til at sige din mening online og til at læse frit om andres ideer og meninger. Det gælder i forhold til alle emner, fx politiske holdninger og diskussioner om religion, også selv om dine ord kan fornærme, udfordre eller chokere andre. Men du bør selvfølgelig ikke udstille eller såre andre mennesker med vilje.

Myndighederne har pligt til at beskytte din ret til ytringsfrihed og må kun begrænse den, hvis du overtræder dansk lovgivning. I Danmark har vi fx en lovgivning med bestemmelser omkring racisme og blasfemi. Det vil sige, du har også et ansvar, når du gør brug af din ytringsfrihed. Hvis du opfordrer til diskrimination, had og vold på internettet, kan det straffes ligesom i det virkelige liv. Tænk over, hvad du siger og skriver, for loven gælder også på internettet.

Du har ret til at være kreativ på internettet og skabe, genbruge og dele indhold. Der findes masser af billeder, lyd og tekst på internettet til fri brug i undervisningen eller til formål, som der ikke tjenes penge på. Ofte angiver personen bag værket, du gerne vil bruge, hvordan du må bruge det, og om de fx vil have dig til at nævne deres navn, når du gør det. Men hvis du er i tvivl, bør du spørge om lov direkte.

Myndighederne har pligt til at respektere og beskytte din ytringsfrihed og din ret til at finde og dele information. Der kan dog være situationer, hvor du ikke kan bruge den ret, fx hvis det gælder den nationale sikkerhed, den offentlige orden eller hensynet til offentlig sundhed og moral.

Hvis din ret bliver sat ud af spil, skal det være så kortvarigt som muligt, du skal have besked om det, og også om hvor du kan søge hjælp og eventuel erstatning.

Har du tænkt over, at retten til at tale frit og retten til privatliv hænger sammen?

Man udtrykker sig ofte friere, hvis andre ikke ved, hvem man er, og hvis man ikke føler sig overvåget. Nogle steder i verden kan man endda komme i fængsel for at sige noget negativt om sin regering på internettet. Privatliv på internettet går derfor hånd i hånd med ytringsfrihed. Se også denne guides afsnit om retten til privatliv og databeskyttelse.

Din internetudbyder og de firmaer, der tilbyder dig indhold eller tjenester på internettet, skal også respektere dine menneskerettigheder. Du skal vide, at mange sociale platforme har brugerbetingelser, som gør at de kan begrænse eller fjerne bestemte typer af indhold på deres platforme. Det kan fx være som på Facebook, hvor der er regler vedrørende nøgenhed, mobning og chikane eller vold og trusler. Den sociale platform skal informere dig om eventuelle begrænsninger, og hvilke konsekvenser det har for dig, så du aktivt kan beslutte, om du vil bruge den pågældende tjeneste.

Du må gerne skjule din identitet på internettet ved at vælge et dæknavn – et såkaldt pseudonym. Du skal bare være klar over, at myndighederne i dit land kan og må efterforske og afsløre din identitet, hvis du bliver blandet ind i en efterforskning.

KORT SAGT:

På internettet har du frihed til at udtrykke dine ideer og meninger, også selvom de udfordrer eller fornærmer andre. Omvendt skal du samtidig respektere andres omdømme og rettigheder. Myndighederne har pligt til at beskytte dine rettigheder og må kun begrænse dem, hvis du overtræder dansk lovgivning.

RETEN TIL AT DELTAGE I FORSAMLINGER OG FORENINGER

Du har ret til at mødes med andre på internettet og deltage i grupper, klubber og foreninger – ligesom i det virkelige liv.

DET BETYDER:

Du har ret til at bruge enhver hjemmeside, applikation eller anden service til at danne sociale netværk. Du må danne grupper selv, melde dig ind i andres grupper og opfordre flere til at

være med. Du har altid ret til at melde dig ind i en fagforening, og den mulighed skal du kunne benytte dig af via internettet.

Du har ret til at protestere fredeligt på internettet. Du skal bare være klar over, at hvis din online-protest fører til blokade, til at en tjeneste eller service bliver afbrudt eller er til skade på andres ejendom, kan du blive retsforfulgt for det.

Brug internettet til at gøre en forskel

”Avaaz har kun eksisteret i fem år, men er eksploderet og blevet jordens største og mest magtfulde online aktivistnetværk.” (Den engelske avis The Guardian om avaaz.org i 2012)

Måske har du oplevet at få et opslag fra Avaaz.org på din væg, når du er på Facebook. Organisationen, der blev skabt i 2007, er et samlingssted på internettet, hvor folk prøver at få indflydelse på deres hjertesager. I øjeblikket er der cirka 39 millioner brugere over hele verden (okt. '14), og de diskuterer og starter underskriftsindsamlinger om alt lige fra at redde isbjørne og stoppe krige til at løslade børn fra fængsler og bekæmpe narkohandel.

Avaazers, som brugerne kalder sig selv, arrangerede en kæmpe demonstration i slutningen af september mod klimatruslen, som foregik samtidig i New York, Paris, Berlin, Delhi og andre storbyer i verden med flere hundredetusinde deltagere.

Alle kan starte deres egen underskriftsindsamling på hjemmesiden, og den er dermed et eksempel på en meget direkte måde, du kan bruge dine menneskerettigheder på.

På internettet har du ret til at deltage i lokale, nationale og internationale debatter, og du har ret til at forsøge at påvirke de beslutninger, der bliver taget. Du kan fx skrive opfordringer, protester og sætte dit navn på en underskriftsindsamling.

KORT SAGT:

Du har ret til at bruge internettet til at mødes med andre om et emne, der interesserer dig. Du må også protestere fredeligt online. Du skal dog være klar over, at det kan få retsmæssige konsekvenser, hvis protesten fører til skade på andres ejendom eller til blokade eller afbrydelse af en service på internettet.

RETEN TIL PRIVATLIV OG DATABESKYTTELSE

Du har ret til et privatliv på internettet. Dine personlige data skal beskyttes, og ingen må bryde ind på dine online profiler og fx læse din korrespondance med andre i din indbakke.

DET BETYDER:

Du skal være klar over, at når du bruger internettet, bliver der arbejdet med dine data. Det sker fx, når du bruger browsere, e-mail, sociale netværk, søgemaskiner og lagrer dine data i skyen, de såkaldte 'cloud tjenester'.

Offentlige myndigheder og private firmaer har pligt til at overholde loven, når de behandler dine data.

Hvis virksomheder eller andre bruger dine data og personlige oplysninger, skal de altid spørge om lov først. Du skal have besked om, hvilke af dine oplysninger der bliver brugt, og om de bliver givet til en anden virksomhed. Hvis de bliver det, har du ret til at vide, hvem de bliver givet til, hvornår de bliver givet, og hvad formålet er med at give dem videre.

Helt overordnet bør du selv have kontrol over dine personlige data. Du bør kunne tjekke, at de er rigtige. Du bør kunne bede om en rettelse, hvis der er brug for det, og du bør kunne få slettet de data, der ikke længere er rigtige eller relevante.

Du må ikke udsættes for overvågning og ingen må opsnappe det, du skriver. Under særlige omstændigheder, fx i forbindelse med en efterforskning, kan politiet undersøge dine data, men så skal du også have klar og præcis besked om, hvilket lovgrundlag politiet arbejder på, og hvad dine rettigheder er.

Din skole eller din arbejdsplads skal også respektere dit privatliv. Dine private beskeder på internettet er fortrolige. Din skole eller arbejdsgiver skal fortælle dig, hvis du bliver udsat for overvågning.

I de fleste europæiske lande er der myndigheder, som arbejder med at sikre borgernes databeskyttelse. Det er der også i Danmark.

Når privat bliver offentligt

Har du hørt om 'The Fappinging'?

En række verdensberømte kvinder – skuespillere, sangere og modeller – troede, at deres private iCloud-konti var sikre. De lagde derfor nøgenfotos op i sikker forvisning om, at uvedkommende ikke kiggede med. Men sådan skulle det ikke gå. Deres konti blev hacket, og private nøgenbilleder blev spredt med lynets hast på internettet. Det er selvfølgelig ulovligt at tage andres billeder og dele dem på den måde, men det kan være svært at finde hackerne.

... har du så også hørt om 'The Snappinging'?

Den bedste tommelfingerregel på internettet er, at der aldrig er noget, som er helt privat. Rigtigt mange danske unge bruger Snapchat. Ideen med Snapchat er, at man kan sende et billede til en af sine venner, men billedet forsvinder få sekunder efter, de har modtaget det. Der findes dog også en tredjeparts-applikation, som man kan bruge til at gemme billederne med. Den er der nogen, som har hacket sig ind i, og hackerne har fundet frem til og offentliggjort 200.000 gemte snaps. Mange af de billeder, der er blevet offentliggjort, har været intime billeder af børn og unge, som afsenderen troede var private.

KORT SAGT:

Dine personlige data må kun bruges, når du har givet lov til det, eller hvis loven kræver det. Du skal have besked om, hvilke af dine oplysninger der bliver brugt, om de bliver overdraget til en tredjepart. Myndighederne må ikke overvåge dig eller opsnappe dine e-mails, medmindre du bliver efterforsket af politiet.

RETTE TIL UDDANNELSE OG ADGANG TIL VIDEN

Du har ret til at få en uddannelse, og du skal have nem adgang til viden.

DET BETYDER:

Du skal have adgang til uddannelse og kurser via internettet. Børn og unge skal have adgang til kultur, videnskab og uddannelse på alle de officielle sprog i Europa. Der skal også være fri adgang til forskning og kunstværker, som er offentligt støttet, på myndighedernes egne hjemmesider.

Du har ret til at lære om og få vejledning i 'digitale kompetencer'. Det vil sige, at du har ret til at få viden om, hvordan du kan bruge dine rettigheder på internettet. Har man de rette kompetencer og viden kan man bruge internettet på bedst mulig vis. Fx er det vigtigt at vide, hvordan man tjekker, om det indhold, man finder på internettet, er troværdigt, præcist og opdateret.

Digitale kompetencer i skolen

Medierådet for Børn og Unge vil gerne klæde skolerne på til at kunne hjælpe dig med at få nogle digitale kompetencer. Det sker blandt andet gennem Digital Dialog, hvor skolerne kan få værktøjer og inspiration til undervisningen.

Se mere på www.digitaldialog.dk - og fortæl dine lærere om det!

Solen tænder lys og håb

Det er måske indlysende for dig, at børn og unge har adgang til en computer og til uddannelse, men sådan er det ikke i alle lande. I Uganda har Unicef derfor lavet et projekt med en soldreven computer, som står på ungdomscentre i lokalområderne. Det er en almindelig bærbar computer, der har solfangerpaneler og er beskyttet mod vind og vejr af sammensvejsede olietønder og et vandtæt keyboard. Den kan ikke gå på internettet, men den er fyldt med undervisningsmateriale og vigtig information om, hvordan man fx kan forebygge vold og undgå at blive smittet med hiv. På den måde kan unge fra fattige landområder og slumkvarterer få adgang til en viden, de ellers ikke ville have fået, og dermed få en chance for at forbedre deres liv.

KORT SAGT:

Du bør have uddannelse, der sætter dig i stand til at bruge dine menneskerettigheder og muligheder på internettet bedst muligt.

BØRN OG UNGES RETTIGHEDER

Som barn og ung har du alle de rettigheder og privilegier, du kan læse om i denne guide. Netop på grund af din alder har du en særlig ret til beskyttelse og vejledning, når du er på internettet.

DET BETYDER:

Du har ret til frit at sige, hvad du mener og deltage i demokratiet. Du har ret til at blive hørt og til at sige din mening, når der skal træffes beslutninger, som handler om dig. Det, du mener, betyder også noget, og der må ikke diskrimineres imod dig på grund af din alder.

Dine lærere og forældre skal hjælpe dig med viden om, hvordan du bruger internettet, og om hvordan du beskytter dit privatliv. Den information bør du få i et sprog og på en måde, der passer til din alder.

Du skal være klar over, at det, du selv lægger på internettet, eller det, som andre lægger på om dig, kan være tilgængeligt i hele verden

og ligge der til evig tid. Du skal tænke på din værdighed, din sikkerhed og dit privatliv, når du bruger internettet, for dine oplysninger på internettet kan både være til din fordel, men de kan også være skadelige for dig nu eller måske på et senere tidspunkt i dit liv. Du bør inden for rimelig tid kunne få slettet oplysninger om dig selv, som du ikke bryder dig om at have liggende på internettet.

Du har ret til klar information om, hvad der er ulovligt, når du er online – fx online-chikane – og du skal have mulighed for at anmelde ulovligt indhold eller opførsel. Du skal kunne få rådgivning og vejledning til dette, også hvis du gerne vil gøre det anonymt.

Din fysiske, psykiske og moralske sundhed er vigtig, og du skal beskyttes mod misbrug og indblanding fra voksne, særligt i forbindelse med seksuel udnyttelse. Du har ret til at lære, hvordan du kan beskytte dig selv mod dette.

KORT SAGT:

Børn og unge har ret til særlig beskyttelse og vejledning, når de bruger internettet. Hvis du er kommet til at sprede indhold, der kan skade dig selv, din værdighed, sikkerhed eller dit privatliv, har du ret til at bede om at få det slettet inden for en rimelig tid.

HVOR FÅR DU HJÆLP?

Hvis dine menneskerettigheder bliver krænket eller undertrykt, har du ret til hjælp!

Du behøver ikke nødvendigvis at gå til domstolene. Der er andre muligheder, og de skal være nemme at finde frem til, til at betale for, og så skal de give dig mulighed for at få oprejsning og/eller erstatning.

DET BETYDER:

Din internetudbyder, de internettjenester, du bruger, og de offentlige myndigheder skal fortælle dig om dine rettigheder, og om hvordan du kan få hjælp, hvis du har brug for det. Det skal være nemt at finde ud af, hvordan du kan rapportere eller klage, og hvordan du kan søge erstatning.

Der kan også være hjælp at hente hos din nationale menneskerettighedsorganisation, forbrugerorganisationer, hos Ombudsmanden og hos de myndigheder, der arbejder med databeskyttelse.

KORT SAGT:

Du har ret til hjælp, når dine menneskerettigheder bliver krænket eller undertrykt, og den hjælp skal være nem at få og til at betale. Du behøver ikke altid at gå rettens vej; der er også hjælp at hente fra internetudbydere, myndighederne og menneskerettighedsorganisationerne. De nationale myndigheder har pligt til at beskytte dig mod kriminalitet, som bliver begået på eller ved hjælp af internettet.

Har du brug for hjælp og rådgivning?

Du kan få hjælp og rådgivning fra voksne til dine problemer online og offline helt anonymt hos Børns Vilkår: www.bornetelefonen.dk og Cyberhus www.cyberhus.dk.

Hvis du synes, dine rettigheder bliver krænket, og du ikke ved, hvad du skal stille op, kan du ringe, skrive eller besøge Ombudsmandens Børnekontor. Dem finder du på www.boernekontoret.ombudsmanden.dk.

På www.børneportalen.dk kan du læse om dine rettigheder og finde hjælp og vejledning inden for en lang række emner – fra vold eller alkohol i hjemmet til problemer med kæresten eller dine venner.

Institut for Menneskerettigheder er den nationale menneskerettighedsorganisation i Danmark.

Du har ret til at blive beskyttet mod alle kriminelle aktiviteter, der foregår på internettet, især når det gælder ulovlig indtrængen på dine private sider, svindel eller manipulation med din digitale identitet. Politiet har pligt til at efterforske det, hvis du anmelder et misbrug af din digitale identitet.

Hvis du omvendt bliver beskyldt for kriminel aktivitet på internettet, har du:

- ret til en retfærdig retssag inden for en rimelig tid hos en uafhængig og upartisk domstol.
- ret til at appellere din dom til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, når alle nationale ankeinstanser er brugt.